

ny värld i bild

TIDSKRIFT FÖR MORALISK UPPRUSTNING

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utgives av IDÉ och KULTUR
Utkommer en gång i månaden

Nr 2 1971

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren, ansvarig utgivare

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS per år
(12 nummer)

Sverige kr 20 —
Danmark dkr 25 —
Finland mk 17 —
Norge nkr 25 —

SVERIGE

Sveavägen 34 VI 111 34 Stockholm
Postgiro 70 61 90 - Tel 08/10 34 56

FINLAND

Postgiro 11 20 95 Helsingfors

NORGE

Sophus Lies gate 5 Oslo 2
Postboks 1243, Vika, Oslo 1
Postgiro 12 579 - Tlf 56 34 14

Fotografier och teckningar med till-
stånd av

Sid 1 — Arthur Strong 3 — Leif
Hovelsen 5 — Inga Wieselgren 7
— Terry Blair 8 — NT OD bild
Christer Olson

© NY VARLD I BILD

Tidskrift för Moralisk upprustning

Tryck Br Tenge Oslo

Omslagsbilden

anknyter till det trettital engelska fackforeningsman som i landets nuvarande kris riktat ett upprop till den engelska industrin via press och TV Les Dennison, ordförande för byggnadsarbetarna i en fackförening i Coventry (bilden) var en av undertecknarna Se vidare sid 7

Vi och dom

Kampen i vårt folk idag förs av människor, som är övertygade om att de kampar för rättfärdiga mål. SR:s medlemmar känner sig orättfärdigt behandlade och så gör SACO:s. Många som tillhör LO:s låglonegrupper har samma inställning och upplever därför LO:s låglonekamp som rättfärdig.

Varje grupp kan finna motiv för att slåss för bättre ekonomiska villkor. Vi säger att det är en demokratisk rätt att få göra så, och det är riktigt.

Men ett demokratiskt samhälle råkar ur balans, om var och en bara tankar på sina **rättigheter**. Det måste uppvagas av demokratiska **skyldigheter**. Och en av de naturligaste är den att försöka förstå hur andra grupper tankar och känner.

«Vill man att vårt folk skall få möjlighet att åstadkomma de bästa samhällseliga insatser, varav det är maktigt, då bör det inte vara allför svart att finna vägen — samhörighetens och samarbetets.» Det sade Per Albin Hansson 1934. Vad är det som hindrar detta? Samma år sade Per Albin också: «Låt er inte förvillas av gammal motsättning och misstro. Låt inte stanga er inne i avgränsade miljöer och trånga klassgränser.»

På 30-talet var det svenska folket i gemen mycket fattigare än idag, och de ekonomiska klasskillnaderna var mycket skarpa. Men det var beslutsamheten hos sådana som Per Albin Hansson och andra svenska ledare att lösa problemen i samarbete, som lade grunden för utvecklingen mot större välstånd och samförstånd i vårt land. Hans ord kan vara värda att begrundas i 70-talets kris.

Den lonekonflikt som Sverige varit invecklad i den senaste tiden borde vara ett allvarligt memento Quo vadis? Vad är det egentligen vi håller på med? Vad lever vi för? Är vår målsättning för skolan, för industrin, politiken och för hela samhället den riktiga?

Har vi inte alla en beklammande kansla av att det är något som är fundamentalt fel Befinner vi oss ombord på en båt som valt fel kurs, en kurs som fort baten på grund och som kan leda till den stora katastrofen?

Detta galler inte bara Sverige utan alla länder i Norden och i hela världen En av Sveriges främsta experter i nationalekonomi, professor Anders Ostlund, tog nyligen livet av en landets heliga kor Han sade i en intervju (Sv D 132) att den uppskrivade tillväxttakten på 3—4% per år av nationalprodukten i själva verket är fiktiv Man har nämligen inte räknat med den nedslitning som äger rum i naturen och i människor Varden som inte kan beräknas kvantitativt tas inte med i ekvationen

Sverige laggar ner enorma summor på utbildning, och i många avseenden har man nått långt Men varför finns det så stora disciplinproblem och varför behöver en så stor procent av eleverna psykologisk och psykiatrisk hjälp (man räknar med minst 20%) Måste vi inte ge den 16-åriga författarinnan Barbro Karlen rätt,

nar hon säger I skolan lär vi oss att rakna och skriva Varför lär vi oss inte att leva, att vara människor?

Så tidigt som 1954 verkade det som om nordiska politiker förstod att det var något på tok med de grundläggande värderingarna och med målsättningen för politiken En dansk journalist, Erik Rostbol, lyckades då få några ovanligt öppenhjärtiga samtal till stånd med en rad framstående nordiska politiker Både Erlander och de andra politikerna erkände att de ensidigt hade betonat den materiella tryggheten Erlander understök to m att det var de etiska och religiösa värdena som «til syvende och sist» avgjorde nationernas öden

Men det tragiska i dessa intervjuer var att politikerna avsåg sig ansvaret för andra dimensioner och behov hos människan än de rent materiella Om de etiska och religiösa värdena är så viktiga som Erlander påpekade, varför har då kristendomsämnet reducerats till ett orienteringsämne? Varför tillåts lärarna inte langre ett mota elevernas religiösa behov?

Statsminister Palme havdar i sin bok «Politik är att vilja» hur viktigt det är att ha en vision för framtiden I den visionen intar ordet förändring en rangplats

Jatte och dvarg

Den svenska social- och skolpolitiken är ett storstilat försök att förändra ett samhälle till det bättre När det nu trots all denna förbättring tycks vara något som är fundamentalt fel, kan det vara på plats att analysera själva formeln för förändringen Finns det viktiga faktorer som man inte räknat med? Finns det saker och ting som man inte formått förändra? Och — har man rört vid något som man borde ha låtit vara?

När det galler den andra frågan borde det väl inte vara så svårt att instamma med Peter Howard, då han sade i ett av sina tal Tekniskt sett har människan

Erling Forland

Vart är vi på väg?

blivit en jatte, andligt och moraliskt har hon förblivit en dvarg

Beträffande den sista frågan är det väl ett faktum att det finns vissa värden, som är grundläggande för människans trivsel och utveckling Om vi förbigår dem, går det galet med människan och samhället Dessa värden har att göra med vad det innebar att vara människa tillsammans med andra människor — att man inte bara är ett nummer i ett kartotek, ett hjul i en maskin eller ett föremål som har en bestämd funktion för andra eller för samhället Man måste få förverkliga sig själv i en levande kontakt med andra människor, göra sig ansvarig för en uppgift, som är meningsfull, viktig Man måste uppleva att livet har mål och innehåll och inte är en skentillvaro Man måste uppleva kärlek, godhet, arlighet och sanning, rattfärdighet och solidaritet

Erlander gjorde 1954 ett anmärkningsvärt uttalande Han sade att han inte trodde att de materiella faktorerna kunde förstora de anliga värdena Den österrikiske psykiatern Viktor Frankl bekräftar denna tankegång Han understryker att människan är

Erling Forland är lektor i pedagogik vid lararhogskolan for ovningssamen i Oslo Han är medfor till «Education for tomorrow's world» och «Det frigjorte sinn»

en andlig varelse, som i sin djuppersonlighet vill ta ansvar for sitt liv. Han talar också om andens makt att trotsa de yttre omständigheterna.

Men också det andliga livet behöver näring for att kunna vaxa. Och på den punkten har skolan och hela samhället i hög grad svikit. Hoga loner, en social karriär och mycket fritid tycks vara det mål de flesta inriktar sig på. Det är denna egocentriska materiella inriktning som har lett till det hansynslosa utnyttjandet av naturen.

Falsk frihetsfilosofi

När vi dessutom blir utsatta for en ständig propaganda for en falsk frihetsfilosofi, som går ut på att så mycket som möjligt befria sig från alla normer, krav och hansyn till andra, så är det ju inte så märkligt att missnöjet och kravmentaliteten florerar och att strejker och lonekonflikter blir en nastan daglig foreteelse.

I skolan har denna mentalitet tagit sig uttryck i den vikt man faster vid sk. nyttiga kunskaper och på kunskapskontroll, betyg och examina. Betygssystemet är skolans främsta form for materialism. Genom det systemet har vi skapat egocentriska karriärjagare och desillusionerade forlorare.

I stället for att säga till en ung människa: Med de och de betygen kan du nå så och så långt på karriärstegen (en motivering som inte lampar sig for forlorarna) skulle vi säga till henne: Samhället och världen behöver dig, din formåga, dina krafter och din optimism och ihårdighet. Skaffa dig den basta utbildning du kan få for att på basta sätt kunna fylla din uppgift.

«Langtan efter något stort att leva for ligger djupt i varje människa», sade president Truman. Under en studentrevolt vid universitetet i Sorbonne sade en kvinnlig, radikal student: Materiellt sett har vi allt vi behöver. Men det som vi behöver mest av allt — en mening, ett mål, hopp for oss själva och for världen, det saknar vi!

Idag gör unga människor uppror mot utbildning utan perspektiv, som inte sätter in deras liv i ett meningsfyllt sammanhang. Bristen på perspektiv, mål och mening är en av de viktigaste forklaringarna till skoltrotthet och disciplinproblem.

Att skola, hem och samhälle inte formått hjälpa ungdomen med att se någon annan mening med sina liv än att tjana pengar har fått odesliga foljder. Narkotikamissbruket ökar från dag till dag. Bara i Stockholm leder det till att i genomsnitt en dörr varje vecka 85% av 16-åringarna i Stockholm dricker starkol. Disciplinproblemen i skolorna är for många lärare så svåra att de måste sjukskriva sig, och det är inte så få som väljer att gå över till ett annat yrke.

Andvändbara lösningar

Finns det någon möjlighet att komma tillrätta med problemen och finna användbara lösningar? En del ungdomar kan i sin besvikelse över de äldre hjälplöshet och bristande iver att finna nya vägar inte se någon annan utväg än politisk revolution och diktatur. Det borde väl vara självklart att strukturforändringar är nödvändiga. Men det borde väl inte heller vara svårt att förstå att det inte räcker, särskilt när man ser på de länder som lagt huvudvikten vid att förändra systemet. Den marxistiske filosofen Herbert Marcuse säger detta mycket klart: «Det nya systemet kommer att vara revolutionärt endast i den mån det formår frambringa en ny människotyp med nya motiv.»

Våra erfarenheter i de nordiska länderna borde få oss att inse att den höga levnadsstandardens ideal är ett falskt ideal. Människan lever inte bara av bröd. Men andliga värden kan inte heller vara ett mål i sig själva. Vi behöver mer än allt annat gå in under en moralisk förpliktelse och ett ansvar som sträcker sig långt utöver våra egna cirklar. Idén om jämlikhet är en fin och kristen idé. Men jämlikheten får inte begränsas till

vårt eget land. Målet måste vara en internationell jämlikhet. Och det målet är så stort att det skulle kunna samla alla till en gemensam insats.

Vad kan vi göra for dem som behöver vår hjälp — både lokalt, nationellt och internationellt? Det borde vara en central fråga inom politiken, industrin och skolan.

Både av egen och av mina kollegers erfarenhet vet jag att det går att engagera ungdom for en sådan frågeställning. Det kan man göra både teoretiskt och praktiskt. Skolan skulle tillsammans med hemmen kunna sätta igång större eller mindre hjälpkationer både for närmiljön och fjärrmiljön. Det borde vara en av de viktigaste pedagogiska uppgifterna idag att åstadkomma en mentalitetsförändring från ständigt kretsande kring egna behov till en omsorg for dem som lider nöd.

Om vi börjar tänka i de banorna, kommer vi att genom vår fosterkan kunna hjälpa nästa generation att få den karaktärsstyrka som framtidens samhäll kommer att kräva. Har man ett tillräckligt stort mål, som upplevs som meningsfyllt av alla i hem, skola och samhälle, så kommer moralen och disciplinen som en biprodukt. Genom vår egen förpliktelse, arlighet och öppenhet kan vi bidra till en atmosfär av tillit och trygghet, i vilken individerna kan utvecklas till mogna och ansvariga människor.

Domt att misslyckas

Ett politiskt och pedagogiskt system som inte formår göra något åt människans själviskhet och framja en frivillig förvandling av motiv, mål och livsstil är domt att misslyckas. Men en sådan förvandling forutsätter att normerna och kraven upplevs som lika förpliktande av alla. När barnet och eleven förstår att det finns bud och normer som också pappa och mamma och läraren böjer sig for liksom när vi vuxna är arliga om våra tillkortakommanden, då kom-

Forts sid 12

Prof Rangarajan, Madras, som omnämns i artikeln

Studenter i den indiska staden Madras har enligt en dehlakorrespondent fått Standard Motors bilindustri att åter öppna sina portar, vilka varit stängda sedan maj förra året på grund av strejk

«Eftersom det bara är tre fabriker av personbilar som tillverkas i Indien har den långa strejken haft allvarliga återverkningar på hela bilproduktionen i Indien», sade korrespondenten och fortsatte

«Forhandlingarna mellan arbetsgivaren och fackforeningen hade varit helt resultatlösa fram till den tidpunkt, när en grupp studenter kom in i bilden. Studenterna, som leddes av en professor i psykologi, visade både tålmod och skicklighet i att få arbetsgivar- och arbetarparterna att återupptaga förhandlingarna. Studenterna, som alla var engagerade i Moralisk upprustning, lade fram ett kompromissförslag, vilket utgjorde grundvalen för en lösning. Arbetsgivaren gick med på att införa en ny lönestruktur och att vidtaga åtgärder för att förbättra relationerna mellan företagsledningen och de anställda.»

Sedan konflikten bilagts meddelade *The Times of India* den 16/2 att arbetsministern i Tamil Nadu — den stat i vilken Madras är huvudstad — samt representanterna för arbetsgivarna och de anställda offentligen hade tillerkänt studenterna och professorerna nyckelrollen i lösningen av den. Dessa inbjöds också att vara med vid underteck-

Studenter löser 9-månaders konflikt. Säger: 'Viktigare än examen'

andet av det nya avtalet och blev behängda med blomstergirlander på traditionellt indiskt vis

Studenternas engagemang i konflikten hade vuxit fram ur den uppsjö av nya ideer som strömmat genom Madras studentvärld, sedan Moralisk upprustningsinternationella trupp med musikalen «Luta er ut» kom till staden i början av februari

För studenterna själva hade konfrontationen med Moralisk upprustning betytt en helomvändning. Förut hade de ej sett någon annan väg än klasskamp och våld för att lösa samhällets och de egna problemen. Studentdemonstrationer, brännande av bussar och andra liknande aktioner har stundom hort till ordningen för dagen och gjort att myndigheterna varit tvungna att stänga Madras universitet

«Luta er ut» sågs av tusentals studenter vid de största collegerna — Loyola, Stella Maris, Madras Christian College och Indian Institute of Technology. All India Radio presenterade också ett timslangt radioprogram med medlemmar av «Luta er ut»

Ge arbete åt 17 miljoner

Det var vid en av de många sammankomsterna på Loyola College som studenterna beslutade att bilda tre aktionsgrupper. En av dessa skulle ta itu med den strejk på Standard Motors, som berörde 1 700 man. En annan skulle vända sig till den blomstrande filmindustrin i Madras och den tredje till pressen

Den första aktionsgruppen fortsatte ingen tid. En kväll tillbringade de med industriministern i Tamil Nadu. Följande dag var man hos den verkställande direktören för Standard Motors. Hos industriministern inledde studentkårordföranden sammanträffandet med att be om förlåtelse för att han hade tappat humoret när de senast träffats. Standard Motors VD hade avsatt en halvtimme för mötet med studenterna men stannade kvar en och en halv timme

Under tiden hade 20 av studenterna beslutat att besöka de strejkande arbetarnas hem, vilket bl a ledde till att ett par man ur fackforeningens styrelse kom till skadespelet. En av hustrurna var rörd till tårar av deras besök och sade till dem: «Varför kom ni inte för nio månader sedan?»

Universitetsläraryrket likväl som studenterna fick kanning av den nya dynamik som utmärkte studenternas aktion. Vid ett möte med lärarpersonalen vid Stella Maris College sade en av dem: «Också jag måste lyssna till min inre röst. Vi lärare måste också från vår sida bygga broar av förtroende till studenterna och någon måste ta första steget.»

Den katolske ärkebiskopen Arulappa bad att få träffa studenterna. Vid ett besök hos honom sade en av dem: «Om vi studenter kan göra något överhuvudtaget för att lösa den här konflikten, skulle det betyda mer än en examen för oss.» En annan sade: «Problemet är inte bara att lösa konflikten i en fabrik utan att ge 17 miljoner arbetslösa arbete.»

...men jag är inte bitter

Bitter ar enligt Svenska akademins ordbok den «som på grund av missrakningar i andra sorgliga erfarenheter, verkliga eller formenta, ar dystert o (i sina yttranden) sarkastisk»

Bakom de sirliga formuleringarna gommer sig en verklighet som inte bara ar dystert och sarkastisk utan tagit dimensionerna av en folksjukdom, lika forodande som någonsin tuberkulos eller cancer. Skillnaden ar bara den att samhällets och den medicinska forskningens resurser sattes in på att bota tuberkulosen, och det lyckades faktiskt. Men inga samhällliga eller medicinska resurser sattes in på att bota bitterheten. Antingen låtsas man som om den inte finns, eller också används den som bransle i konflikter, bl a på arbetsmaknaden. Dess gift sprider sig i samhällskroppen.

Som avtalsrorelsen — eller skall vi saga bristen på rorelse i avtalsförhandlingarna — hittills gestaltat sig, lamnar den oceaner av bitterhet bakom sig bland de grupper som anser sig förorättade och i tredje parten som blir lidande, t ex friställda industriarbetare eller u-lander, som får betala vår inflation genom hojda priser på de varor de importerar från oss. En arbetarledare i ett u-land frågade mig med djup bitterhet: «Varför stiger priserna på de, för övrigt förstklassiga, bilar vi importerar från er, när samtidigt priset på gummit i bildacken, som vi exporterar till er, går ner?»

Vad skulle det innebära att ta itu med bitterheten och bota den? Det första ar val en riktig diag-

nos — alltså att vi ser den i ogen, kallar den vid sitt rätta namn. Ledaren för en stor folkrorelse tillfrågades varför han inte hade mera kvalificerat folk som funktionärer. Han svarade att hans organisation inte kunde betala funktionärerna lika mycket som somliga andra. «Men jag ar inte bitter». Helt sakert var han inte medvetet bitter, men man undrar varför han måste tala om det.

Många kristna kanner vagt att det inte ar riktigt kristligt att vara bitter, och därför låtsas man som om bitterheten inte existerade. En sådan inställning hos oss kristna ar ungefär lika orealistisk som om man försökte bota blindtarmsinflammation med aspirin. Det ar en ren och desinficerad operationskniv som behövs, och när det galler bitterheten heter den kniven ofta enkel arlighet.

Vidare behövs det att man tar itu med dem som försöker använda bitterheten till att splittra och undergrava. Den skotske författaren Henry MacNicol har skrivit en pjäs om engelska arbetarpartiets grundare Keir Hardie. Mellan Keir Hardie och hans kollega Bob utspinner sig följande dialog.

Keir: «Du ar bitter. Det ar det som förblindar dig»

Bob: Bitter! Har man inte rätt att vara bitter!»

Keir: Jag ar inte arg på dig för att du ar bitter. Men jag ha beslutat mig för att inte boja mig för min bitterhet. Jag ska bemastrad den, innan den bemastrar mig. Bitterheten ar som nappen för ett barn. Man kan suga på den hela

da'n och ändå aldrig bli matt. Men vi ska befria människorna från allt som förnekar människovärdet. Och bitterheten förnekar människovärdet och förslavar människorna, och den botar inte det som ar fel.»

Samma övertygelse genljuder i den amerikanske negerledaren Booker T. Washingtons ord: «Jag tanker inte låta någon dra mig ned så djupt att jag hatar honom.»

Hardie och Washington ignorade inte de missförhållanden som gav bransle åt bitterheten. De hade vaxt upp i Amerikas och Skottlands värsta slum och hade lidit mera än de flesta. Och de gav sina liv till att råda bot på dessa missförhållanden. Men de var absolut övertygade om att det inte finns något mera splittrande och destruktivt än obotad bitterhet som används för revansch. Och att det inte finns något mera enande och konstruktivt än botad bitterhet, som används för att göra slut på orattvisorna i samhället och världen. Det var därför som de bestemt vände sig emot dem som ville använda bitterheten som drivkraft.

Farlig eskapism

Nu finns det i vårt svenska samhälle också en sorts stallföretad bitterhet. Man finner den ofta hos privilegerade, som arbetar sig upp till en sorts bitterhetens frenesi — helt artskild från akta medkänsla — på någon annan människas eller grupps vägnar. Det ar en sorts patroniserande beskyddarinställning, som ibland kan bli ganska inkomstbringande, om man skriver en slagkraftig bok om de människor, på vilkas vägnar man ar bitter.

Nasta steg när det galler att bota bitterhet ar att ta itu med de missförhållanden och orattvisor som bittra människor använder som bransle. Jag namner denna punkt sist, och jag gör det med avsikt. Inte därför att den ar mindre viktig. Men därför att våra samhällsplanerare byggt luftiga strukturer av reformer, som skall

Forts sid 10

England har efter kriget genomlevt en rad kriser. Poststrejken och regeringens förslag om en ny lag, som bl a skulle reglera de fackliga organisationernas ställning och strejkrätten skarpade under januari och februari laget på nytt. Mitt i denna redan spända situation kom meddelandet om att Rolls Royce-verken var på fallrepet.

Att Rolls Royce — Englands stolthet när det gäller tekniska framsteg och dess garanti för en förbättrad valutareserv — plötsligt skulle ha förlyft sig på den nya flygplansmotorn «RB 211» och stå inför ekonomisk bankrott kom som ett dråpslag för Englands befolkning.

Man börjar bli medveten om att dessa kriser inte bara har tekniska och ekonomiska orsaker. Efter kraschen i Rolls Royce riktade tre av de anställda ett brev till företagsledningen, statsministern, flygministern och LO. De arbetade i olika fabriker, en i Belfast, Nordirland, en i Crewe, England, och en i Hillington, Skottland.

«I Rolls Royce-verken är vi alla overtygade om att det inte finns någonting i världen idag, som i sitt slag kan mata sig med RB 211. Det var inte där problemen började. Krisen hade vi själva skapat», skriver de bl a i sitt brev. «Långt innan RB 211 kommit till, var vi likgiltiga för vad som skedde utanför våra egna avdelningar och skapade oss små kungarikar inom företaget. Vi har alla, anställda och företagsledning, bidragit till detta misslyckande.»

Darför var «krisen i första hand inte ekonomisk eller teknisk utan en fråga om anda, vilja och mål.»

Självva chocken hade redan lett till att man på en arbetsplats tillämpat denna nya anda. Vid en industrikonferens med temat «människor med omsorg» berättade Bill Dodd, inspektör vid Rolls Royce i Hillington, hur krisen fått personalchefen och klubbordföranden att i en vanskaplig anda överlagga om hur de skulle få igång arbetet. Där det tidigare funnits rivalitet mellan arbetare, klubbsty-

Efter Rolls Royce-kollapsen

Nya vyer för engelsk industri

relsemedlemmar och företagsledning, där blev man nu inför hotet om att stå på bar bakke plötsligt ett arbetslag, och produktionen steg på en vecka med 30% utan övertid. Med en sådan målmedvetenhet och samarbetsvilja hade det aldrig behövt bli någon kris, menade Dodd.

Den ovannamnda konferensen ägde rum på Tiryly Garth, som är ett konferenscentrum för Moralisk upprustning i industridistriktet i mellersta England. I den deltog ett par hundra personer från många av Englands större företag inom bil- och flygplansindustrin och skeppsvarven.

Ett trettital av de fackföreningsmän som deltog i konferensen sökte i ett gemensamt uttalande formulera sin syn på den utmaning England, och framför allt Englands industri, står inför idag.

Deras övertygelser nådde allmänheten via TV-nyheterna och via pressen, bl a Daily Express och Daily Telegraph.

«Varenda en som arbetar i engelsk industri idag har något att lara av kollapsen i Rolls Royce», sade de. «Om vi inte finner något annat än bitterhet och anklagelser mot varandra, kommer vårt folk att splittras, förlora allt hopp och utarmas. Det är för billigt att skjuta skulden på andra för det som är gålet. Vi har alla en andel i det. När vi säger som det är, vet vi alla att vi ställer mindre krav på oss själva än vi borde göra.»

Vi vet också att om viljan finns, kan produktionen kvickt gå upp här i landet. Om inte det sker, kommer vår loneökning att betyda att priserna stiger för andra. De samst lottade får lida mest.

Vi säger att vi vill göra slut på exploatering. Men våra egna krav gör att vi exploaterar våra fattigare broder på andra kontinenter.

Broderskap, inte bitterhet, är grundvalen för den engelska arbetarrörelsen. Broderskap för alla — inte bara dem som tycker som vi.

Vi vill inte vara med om att lonekampen inom industrin skall användas för att nå politiska mål. Vi anser att ett hederligt dagsverke skall betalas rättvist och att en juste lön skall motsvaras av ett hederligt dagsverke.

Klasskampen är föråldrad och reaktionär. Den verkliga kampen i engelsk industri och politik går inte mellan klass och klass, mellan hoger och vanster. Den går mellan dem i varje klass som ser längre än till personliga fördelar och politiska fordomar och dem som är mer intresserade av makt och profit än av människor.»

Tre män från bilindustrin — Bill Taylor, British Leylands, Bill Dodd, Rolls Royce och Jock Gilmour, Vauxhall, diskuterar utprovet till Englands industri.

Intervjun i detta nummer handlar om att sätta eleven i centrum

Samarbete trots olikheter

Eleven skall stå i centrum, heter det i laroplanen för grundskolan. Elevrådsrepresentanter, lärare, rektorer, föräldrar, skolkuratorer, psykologer, läkare och skoterskor bildar ett stort och aktivt team kring detta tema. Skolöverstyrelsen rekommenderar elevvård och den finns med i skolans målsättning. Men direkta förslag på någon speciell metodik ges inte. Där finns plats för initiativ inom varje kommun eller rektorsområde.

Hur lyckas man då med elevvården på olika håll? Kan man komma tillrätta med sådana växande problem som narkotika?

Elevrådsrepresentanter i Stockholm blev nyligen orienterade om problem kring «beroendeframkallande medel». En socialinspektor hävdade att god kontakt med sådana som har alkohol- och narkotikaproblem inte racker. «Vad dessa ungdomar behöver är inte 'god kontakt' i en passiv, medgörlig, mjuk bemärkelse», sade han. «I stället måste vi aktivt ifrågasätta deras livsstil, vi måste vara starka nog att ta konflikt med dem. Då kan det handa att vi kan påverka, att vi kan dra in dem i ett samspel och få dem engagerade».

Socialinspektoren talade utifrån många års erfarenhet. Han kallade sitt arbete ett «terapeutiskt hantverk», ett hårt jobb.

Men kan teamet elev-lärare-föräldrar-skolkurator utforma ett effektivt förebyggande arbete?

Vi har bött Ruth Söderlund, förste skolkurator i Norrköping, re-

dogora for en mångsidig verksamhet inom elevvårdsarbetet Det bygger framför allt på aktivt samarbete mellan skola och hem men också mellan skolkurator, psykolog, skolskoterskor och skollakare

Praktiska erfarenheter

— Vårt speciella elevvårdsarbete i Norrköping började för 17 år sedan, berättar Ruth Soderlund Det kom att utformas från bestämda praktiska situationer För att reda ut orsakerna till en pojkes skolk behövdes både läraren och rektor med sina pedagogiska och personliga erfarenheter av eleven, skollakaren och skolskoterskan med kunskapen om hans fysiska och psykiska behov, psykologen för att utrona om skolans krav och elevens begåvningsutrustning överensstämde och kuratorn för en undersökning av eventuella hemproblem I just detta fall fanns det problem på alla områdena och vi behövde allas medverkan för att kunna hjälpa eleven Han fullföljde också sin skolgång och kom ut i arbetslivet

På detta snabba och tidsbesparande sätt visade det sig att man kunde arbeta med eleven, till hans eget bästa Ibland kan det betyda att en elev får byta skola, t ex för att komma ifrån en olycklig gangbildning, men oftast betyder det att eleven får hjälp att *stanna och ta itu med sina problem och inte fly från dem*, en erfarenhet som vi anser är viktig för hans framtid

Radda föräldrar

— Hemmets roll är utomordentligt väsentlig, fortsätter fru Soderlund Hennes egen familj består av maken John, ombudsman i transportarbetarfackforeningen i Norrköping, och tre barn

— Skolan behöver hemmets syn på barnen, hemmet behöver skolans Vi föräldrar behöver ofta lära oss att umgås med våra barn, lära känna deras värld utanför hemmet, ha roligt tillsammans med dem Som ett av mina egna barn uttryckte det en gång «Sa bra att vi har samma intressen i familjen»

Jag träffar många radda föräldrar De är radda för andras inflytande på barnen, för ganget, men de är också radda för de egna barnen De ger efter för barnets önsningar för att slippa bråk, när de borde säga nej Och de säger tanklost nej när de borde säga ja Tjat är en tråkig realitet i många hem Har galler det att hjälpa föräldrarna att få en egen inre säkerhet och att kunna se barnet med andras ögon De kan behöva upptacka positiva sidor hos barnet Lattast är att börja när barnen är små

Darfor har vi mycket kontakt med föräldrarna till barnen på lågstadiet

RUTH SODERLUND (bilden) är skolkurator i Norrköping Hon och andra befattningshavare vid skolorna har tillsammans byggt upp ett samarbete med föräldrarna i elevvården, som givit många viktiga erfarenheter och goda resultat Har berättat hon om sitt arbete för Gerd Jonzon

Snabb insats

Det finns situationer när en omedelbar insats av större omfattning är nödvändig Man kanske marker att ungdomar har börjat sniffa thinner i någon del av staden För att snabbt kunna mota sådana problem bildade vi vad vi kallade «aktionsgrupper»

I varje sådan grupp finns en representant för vardera barnavårdsnämnd, fritidsnämnd, socialpolis och skola Föräldrar kallas ibland till sammanträd, liksom representanter för olika samhällsorgan, t ex bostadsförmedlingen Dar finner vi tillsammans ideer om hur den uppkomna situationen skall angripas Fritidsnämnden kan exempelvis hitta någon ny lösning på sysslolosa, sniffande ungdomars problem

Insatserna kan ofta bli mycket informella och snabba — men jag vill understryka att de endast blir effektiva om hemmen arbetar med oss på samma linje

Dynamiskt

Elevvårdsarbetet är ett dynamiskt arbete, som ständigt måste förändras efter de behov som uppstår Det betyder också att de som sysslar med det, både eleverna själva, lärarna, rektorerna, föräldrarna, syskonen, skolskoterskan, lakaren, psykologen, kuratorn måste lära sig konsten att ändra på sig när det behövs Det behövs ofta! Jag har sett många elever lära sig ta hänsyn till omgivningen, få mer stil på sitt uppträdande, större säkerhet Jag har sett lärare ändra på sina undervisningsmetoder och sitt sätt mot barnen, i synnerhet mot det störande barnet Föräldrar har jag sett släppa till sin fritid för att i en viss situation ge en del av sina yrkeserfarenheter eller andra färdigheter Mer än en butter tonåring har i sådana situationer upptäckt att de egna föräldrarna har vissa goda sidor och föräldrarna att barnen är ganska trevliga, trots allt

I ett så känsligt arbete, som hela tiden handlar om människor, kan det lätt uppstå missförstånd som kan skada samarbetet Lagarbete kommer inte av sig själv, det måste man bestämma sig för Man uttrycker saker på olika sätt, har olika åsikter, olika arbetstakt, olika sinne för ordning Missförstånd skapar kritik och bitterhet

Jag har funnit att öppenhet, framst om egna misstag, samt en gemensam målsättning för arbetet kan lösa de problem som uppstår Prestigen har fått komma i andra hand Då har olikheterna visat sig vara berikande för samarbetet, förståelsen för individen har ökat och med större klarhet och målmedvetenhet har vi kunnat se riktningarna Vi har bättre kunnat se riktningarna Vi har bättre kunnat agna oss åt vår väsentliga uppgift att se till att varje ung människa i vårt samhälle skall få den bästa tänkbara personlighetsutvecklingen

Jag anser att vårt samhälle idag behöver just sådana människor som kan samarbeta trots olikheter — och till detta hoppas jag eleverna skall fostras

VARDAGSVINKELN

När kriser och konflikter skakar ett land accentueras det gap som finns mellan individer och mellan olika grupper av människor. Ett gap som ofta består av fordomar, bristande kunskap och förståelse för varandra, fruktan, gammal omhuldad och ibland nedarvd bitterhet, ja t o m hat. Kanske ligger ibland lösningarna inom räckhåll mera på detta mänskliga plan än på det ekonomiska.

I varje fall undrade jag det efter en kväll tillsammans med en pensionerad lärarinna, som berättade ur sitt långa liv. Flera intressanta exempel gav hon på hur de mänskliga relationerna påverkar vår formaga i olika avseenden. När jag berättade några glimtar för min tonåring log han igenkännande. Trots helt nya skolformer och nya läroplaner, trots all teknisk och social utveckling under 40-50 år står de mänskliga reaktionerna ganska oförändrade.

Har ar en av hennes erfarenheter

— Ett ar undervisade jag i engelska i näst sista klassen i realskolan. Jag blev ofta irriterad, när vi hade grammatik och när särskilt en pojke laste alltför illa innantill. En dag sa jag till honom att jag inte hade tid längre med honom och bad en flicka läsa, som var bland de duktigaste men som hade börjat bli samre. Hon reste sig men laste inte. När jag förvånad tittade på henne såg jag att hon hade sån hjartklappning att pulsarna bultade vid halsen. Efter lektionen frågade jag henne om hon alltid blev så radd då jag gralade på nån annan.

— Inte radd precis, men det kanns konstigt.

— Vad skall vi göra at det då?

— Jag vet inte.

Under flera dagar tankte jag på den här saken i stillhet inför Gud. Så blev flickan och två andra sist kvar i klassrummet efter en lektion och då frågade jag

— Gralar jag i ondan?

— Jaa.

— Det måste vi ta upp i hela klassen, sa jag.

Flickorna hade tydligen talats vid om det sinsemellan men pojkarna såg ytterligt hapna ut, när jag en dag utan vidare fyrade av frågan. Jeg vande mig till pojken som laste dåligt.

— Vad säger du som ofta blir utsatt?

Med ett oppet och vanligt leende sa han — Nog hander det att jag blir så radd att jag inte kan läsa alls, när jag marker att fröken håller på att bli arg.

— Och du da, sa jag till en av de bästa pojkarna?

— Jag tror det ginge lika bra utan gralande, svarade han.

Då lovade jag att bättra mig och bad dem hjälpa mig om jag glomde bort mig.

Jag hade tankt sluta där, men plötsligt kände jag att jag borde säga en sak till.

— Jo, ni förstår, det ar min yrkesprestige som ligger bakom att

jag blir förargad. Nasta år skall ni ha en annan lärare i engelska och jag ar radd att om ni inte kan så mycket grammatik så kan han säga. Vad i himlens namn har Laila gjort i två år, som inte har lärt dem nånting? Och så låter jag det gå ut över er. Det ar orättvist och jag ar lessen.

Efter den här lektionen flöt arbetet lättare för mig. Flickan i fråga återgick till sin vanliga plats bland de duktigaste och pojkens prestationer förbättrades så han vid terminens slut blev godkänd, vilket jag innan dess inte trott vara möjligt.

Att bli ärlig om det som ligger i botten av oss kan ha en förlösande effekt, när det sker i en odmjuk anda. Motiven bakom vara ättityder doljs ofta av ett ordflöde men om dialogen används för att lägga *alla* kort på bordet i uppriktig önskan att finna vad som ar rätt, då kan det på några korta minuter ske ett jordskred i de mänskliga relationerna, som kan leda till övanta lösningar.

Ulrika

Men jag ar inte bitter (från sid 6)

leda till ett idealsamhälle som sedan hotar att rasa ihop, därför att man inte byggt den mänskliga basen för samhället. En del av våra ekonomer och samhällsplanerare börjar förstå detta. En av dem (professor Anders Ostlind) säger «Det ar en farlig eskapism, när teknokrater och byråkrater flyr från lyckoproblematiken med motiveringen att den skulle vara så hopplost komplicerad. Följden av den foreställningen har blivit ett moraliskt vacuum.»

I sista hand ar kanske bitterheten ett symptom på att människor inte har någon hållpunkt utanför människan. De blir besvikna, när inte människor motsvarar deras förhoppningar eller gör det de hoppats på. Och ändå vet vi att människan av naturen ar otillför-

litlig och att t o m de bästa vid något tillfalle sviker. Men bitterheten ar inte logisk. Den ar blind för det faktum att människan aldrig blir människa i ordets egentliga mening utan att ha funnit förbindelsen med en skaparkraft utanför sig själv. «Du Gud har skapat oss till dig, och vårt hjärta ar oroligt, tills det finner vila i dig.» Det ar en gammal 1600-årig sanning, men den kan ha en oerhord relevans i ett samhälle, där den egentliga stridslinjen inte går mellan klass och klass utan mellan dem som bemastras av sitt hat, sin bitterhet och sina begär och dem som bemastrar dessa lidelser och låter dem botas och användas för att revolutionera människorna, samhället och världen.

Bror Jonzon

I form av direkta fragor och svar borjar Ny Varld i Bild har en form av kortare intervjuer, fram-sprungna ur informella moten med manniskor

Vad tycker..

Harald Ericsson, student vid Stockholms universitet med sociologi och pedagogik som huvudamnen. Han har sarskilt engagerat sig for fragor rorande utbildning

— *Utbildningen star under livlig debatt idag. Ar det sant att studieresultaten blir samre och i sa fall varfor?*

— Vi befinner oss just nu i en ganska svar overgangsperiod, och

en del av forklaringen ligger valdar. Men en annan och allvarligare orsak ar studenternas brist pa en klar malsattning. Vi forkastar tranga egoistiska studiemal men vet inte vad vi skall satta i stallet.

— *Hur ar den enskalde studentens situation?*

— Det ar farligt att generalisera, men det finns mycket ensamhet i Stockholms studentvarld. Jag bor pa studenthem, och samma problem uppstar latt dar som i fororternas hoghus. Gemenskap ar ofta ett spel med harda regler. Sa snart ens egen omsorg om en annan inte far gensvar, ger man upp. Vi har tagit bort vissa tabun och en del statustankande, men de har snabbt ersatts av andra.

— *Det sags ju att vi lever i ett klattersamhalle. Vad kanner du om att studenterna redan i sin utbildning far lara sig stress och karriarjakt?*

— Det ar ingen tvekan om att samhället uppmuntrar till sjalviskt inriktade studier. Därtill måste laggas att de vuxna inte kan begara något annat av sina barn an det som drev dem sjalva. En del studenter laggar upp hela sitt liv i reaktion mot allt detta. De styrs av en anti-kansla. Jag

tror vi kan finna en ny installning, som gor att vi studerar for att ta del i byggandet av något helt nytt.

— *Hur allvarligt menat ar mangas tal om revolution?*

— Många studenter ar målmedvetna, nar det galler att byta ut ett system mot ett annat. Men frågan ar om en politisk revolution ar stor nog, så lange den bara inriktar sig på yttre strukturers forandring.

— *Vad ar da din uppfattning om revolution?*

— Revolution sker, nar manniskor i sina hjartan forändras, nar de på ett helt nytt sätt borjar relatera sitt liv till andra manniskor och vad de kan ge till dem.

— *Vilka konsekvenser har detta fatt i ditt eget liv?*

— Jag beslutat att bli helt oppen med mina foraldrar om det liv jag fort och de ekonomiska svårigheter detta forsatt mig i. Jag upptackte att jag fororsakat sår omkring mig, och det verkade logiskt att borja med att forsoka laka dem.

Jag ar också en manniska, som alskar att organisera, och jag har suttit på ett flertal fortroendeposter.

Jag har velat hjalpa manniskor genom organisationer men har inte kunnat mota deras djupare behov. Nar jag borjade forstå hur det kan ske och sjalv inrikta mig på det gav det också en helt ny mening åt mina studier.

— *Vad ar det basta vi skulle kunna ge till de utlandska studenterna i Sverige?*

— Många av dem har sagt till mig, att situationen i Sverige just nu forvånar dem. Frågan ar vad vi egentligen lever for i det har landet.

Studenter utifrån skulle vara intresserade av att svenskar som satsar pa något mer an sin egen materiella standard och osjalviskt slåss for att stalla till ratta det som ar fel omkring dem.

Vi behover tala mycket mer om den offervilja som behövs av hela vårt folk for att mota behov i andra lander.

Intervjuare Magnus Robach

NYHET:

I borjan av april utkommer

tänk om

en liten skrift om Moralisk upprustning i Sverige och aktuella frågor om familjen, arbetslivet och vårt internationella engagemang

Tänk om det ar dags att tanka om

Rekvireras hos IDÉ och KULTUR, Sveavagen 34,
11134 Stockholm

Pris ca 6 kr

Saxat och citerat

HADE DET INTE VARIT NÅGON PRESTIGE, hade vi troligen inte haft någon konflikt

Red Sven Jerstedt i Sveriges radio (Kontakt med arbetslivet) 20 2

NATURVERNÅR

(Naturvårdsår)
Poenget ved et naturvernår er i siste instans den orden vi får ikke bare på landskapets ytre kultur, men også var egen menneskenatur - - !

H. M. i Aftenposten, Oslo, 6 1 71

I HUNDSLAGSMÅLET OM GODBITARNAS fördelning gloms på ett tragiskt sätt den tredje världens oerhorda nod och fattigdom. Som svensk skams jag

Insändare i Norr Socialdemokraten 16 2 71

AR INTE DET MEST ANGELAGNA för vår ekonomiska och sociala politik liksom för utbildnings- och kriminalpolitiken att på kort och lång sikt göra något för att minska konfliktamnen och konfliktkrafterna i samhället, i stället för tvärtom? Jag tror inte att det har varit fråga om socialism eller icke socialism. Lösningarna måste sökas mycket djupare. Det gäller mänskliga problem som hör samman med människans natur. Lösningen kan delvis finnas på det moraliska planet, i en etisk förändring som gör att människor får en ny livsinställning.

Prof. Anders Östlund, intervju i Sv Dagbl. 14 2 71

VI AR CHOCKERADE ÖVER MÄNNISKORS cyniska och kanslulosa inställning till sina medmänniskor. Vi har inte längre råd att låta vår ekonomi utvecklas blint som om den inte vore ouppslösligt förbunden med moraliska eller sociala aspekter. Ekonomiska och materiella framsteg är bara medaljens ena sida. Materiell valfard är en falsk gud, om inte parallellt med den går en andlig och etisk utveckling som hjälper människor att acceptera och leva i fred med sina medmänniskor.

ILO:s f. generalsekr. David Morse, 1968

Studierekt. Silas Rydgård i Skolledaren 2/71

EN MÄNNISKAS VARDE, HENNES LIKA värde d v s jämlikheten, vilar på om hon betraktas ur det specifikt mänskliga synpunkt, ur en synpunkt som ligger djupare än intellektuell eller konstnärlig eller fysisk utrustning. Vad är då detta, som alla elever skulle kunna prestera och har samma möjlighet att kunna utveckla? Det är det som kan sammanfattas i uttryck som arlighet, omtanksamhet, självutgivande, hjälpsamhet, hänsyn till sin nästa, tjänande, detta som utgör centrala storheter i den demokratiska ideologin.

Trots olikheter i psykisk och intellektuell utrustning av tillfälligt eller mer bestående slag har alla barn dock samma värde, eftersom de äger den mänskliga grundutrustningen att kunna leva efter en humanistisk, demokratisk ideologi. Det är efter dessa lika förutsättningar de skall bedömas, inte efter egenskaper, där de kanske aldrig kan bli lika.

Det humana och demokratiska samhället måste ge omsorg och lika omsorg åt alla, både åt de stora och storande eleverna och åt den som blir stord.

Från sid. 4

Vart är vi på väg?

mer barnen och ungdomarna att identifiera sig med oss och följa vårt exempel.

Om vi alla har en gemensam auktoritet, Gud, som vi lyssnar till, när vi råkar i konflikter, då kommer vi att vilja ta reda på vad som är rätt istället för vem som har rätt. «Människorna måste låta sig ledas av Gud, annars dömer de sig själva till att behärras av tyranner». Historien har sannerligen bekräftat William Penns ord.

Skolornas och hemmens största uppgift idag består i att lara barnen och eleverna att lyssna till sitt samvete, säger Viktor Frankl. Man skulle kunna tillfoga: Det är också vår uppgift att
1/ ge dem en vision för vad de kan använda sina liv till,
2/ lara dem att sätta sitt sätt att leva och sina dagliga beslut i relation till världens behov,
3/ ge dem praktisk träning i hur man tar ansvar för sin egen miljö, för sitt land och för världen.

Kort nytt

ENGLAND

1 088 ledande brittiska kommunalpolitikerna «appell för 'en moralisk tåga'», som *Yorkshire Post* kallade den (se NVIB 2/71) har givit starkt eko i engelsk press. Kommunalpolitikerna vill ha Moralisk upp-
rustnings filmer och skadespel i radio och TV. Några av rubrikerna lyder «Kommunledare säger att England kan ge världen ett exempel», «Vadjan om hogre normer» och «Vi står inför en karaktarskris 'Tid att sätta landet framför egenintresset'»

LONDON

Den sjunde sasonen med familjemusikalen *Hunden och benet* på Westminsterteatern i London blev en stor framgång publikmassigt och ekonomiskt. Bokningar för nästa sason har redan gjorts.

PAPUA

Filmerna *Asia's destiny* (Asiens bestämelse) och *Gratulerar på dödsdagen* ingick i en officiell introduktionsvecka för nya studenter vid universitetet i huvudstaden Port Moresby.

INDIEN

Den förste indiske generalguvernören och en av Indiens äldre statsmän, C Rajagopalachari, sammanträdde med ungdomarna i musikalen *Luta er ut* under deras besök i Madras i februari. Han lärde känna den 100 man starka truppen och de studenter från Madras, som arbetat med dem under deras besök i staden. «Ni har engagerat er i den svåraste uppgiften i världen», sade den 92-årige Rajagopalachari till dem. «Om jag var lika gammal som ni, skulle jag ha gjort gemensam sak med er.» Under två dagars foreställningar sags *Luta er ut* av mer än 3 500 personer.

FRANKRIKE

Ett växande antal studenter vid universitetet i Lyon har slutat knarka, sedan de sett vad som skett med en av deras kamrater, som tidigare varit i samma situation som de. Han är Louis Noel Viallet, som dramatiskt förändrades under sitt besök i Caux förra året. Studenter från Lyon, Dijon och Paris är nu bl a i gång med att ordna kontaktkonferenser mellan anställda och företagare inom fransk industri och förbereder en konferens för poliser och studenter i september i Caux. Som ett led i detta visades nyligen filmen *Gratulerar på dödsdagen* i Lyon.

SINGAPORE

Aftontidningen *New Nation* i Singapore gav 271 stort utrymme åt ett budskap från två ledande politiker i Malaysia, Jaffar Albar och Syed Nasir, tidigare kända för sin extrema inställning mot ett samförstånd mellan de båda staterna. De förordade bättre relationer mellan Malaysia och Singapore och foreslog positiva åtgärder för detta. *New Nations* huvudledare tre dagar senare välkomnade «den våg av valvilja som strömmat mot Singapore». Albar och Nasir tillhörde vardkommitten, då musikalen *Luta er ut* besökte Malaysia i maj i fjol.

AUSTRALIEN

Deltagarna i en tio dagars konferens i Melbourne i januari uttryckte i ett budskap till premiärminister Lee Kuan Yew i Singapore, värd för brittiska samvaldeskonferensen, sin övertygelse att Sydostasien och stillahavslanderna «med sina olika raser och sin flerspråkiga befolkning skulle kunna arbeta fram en lösning på hatet och så ge världen ett exempel på enighet». Som praktiska steg på den vägen beslutade man sända delegater till de internationella konferenserna för Moralisk upprustning i Caux och Panchgani. Man startade också en fond för att dubba filmen *Frihet* till pidginspråket, som talas på Papua-Nya Guinea.

Novid
 hurtig
 lindring

ved hodepine
NOVID

tas oppløst i vann

Novid gir hurtig lindring ved hodepine, reumatisme, nervesmerter, tannpine, menstruasjonsmerter og forkjølelesubehag. Novid i vann er behagelig i bruk og skånsom selv for omfintlige maver. Uten resept på apotek og medisinutsalg. Fløt og foliepakning à 20 tabletter samt glass à 40 og 100 tabletter.

Novid-befriende lett å ta.

NYEGAARD & CO AS OSLO

**SVAKSTRØM
 ER VÅR
 STYRKE**

Vår spesialitet
 Alt materiell for
 avslutning av
 svakstrømskabler

80 år som
 spesialforretning i
 svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt 3, Oslo 1

LEGEMIDDEL

**Forkjølelse, revmatisme,
 nervesmerter - forsøk...**

ALBYL-
Enterosolubile

OVERTRUKNE ACETYLSALICYLSYRETABLETTER
 Uten maveirritasjon fordi tablettene først
 løses opp i tynntarmen. Pakninger à 30
 og 100 tabletter. På apotek uten resept.

A/S FARMACEUTISK INDUSTRI

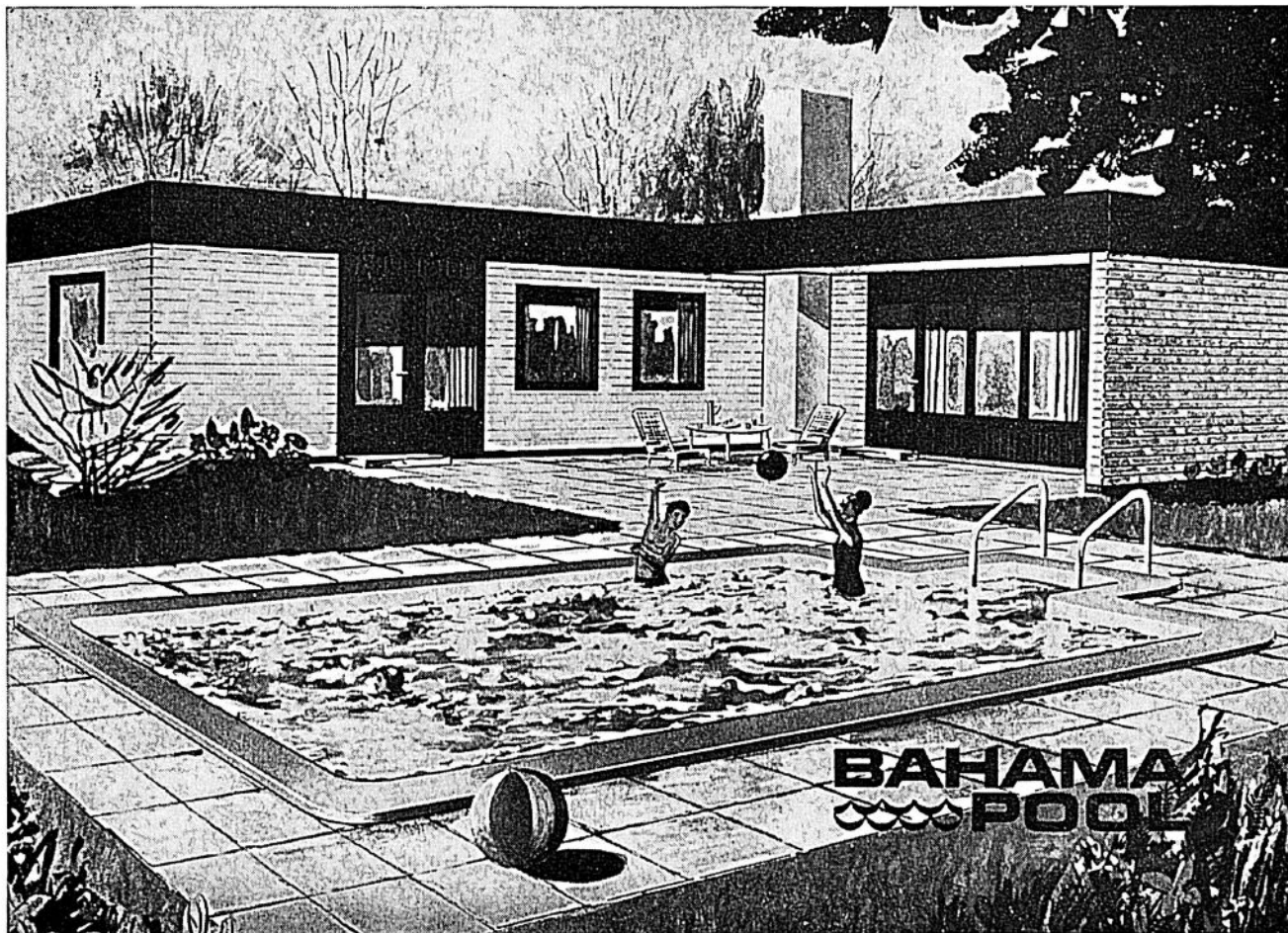
Uten
 mave-
 irritasjon

Bruk

kvalitetsprodukter

fra

A S SABA

Exklusiv swimmingpool

i glasfiberarmerad plast

(6–8 mm vaggdjocklek)

13.800:-

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper härigenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvarmare, braddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13 800 – kr fritt fabrikk inkl 2 servicebesök (exkl moms).

Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfärgsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad

Tel 0501/145 64

BÅTPLANER?

Rådfråga

Båt-PONTUS

Göteborgs

Frihamn

Tel: 031-510704

Båt
PONTUS